

LETOROST

DŘEVO PLODONOSNÉ

MÁSLOVKA GUYOTOVA

Kolem roku 1875 dán byl ze školek Baltetových v Troyes ve Francii do obchodu nový, všeobecnou pozornost vzbuzující semenáč známé hrušky „Williamky“. Její jméno má na paměť uváděti francouzského oenologa Doc. Julesa Guyota. Více se o jejím původu neví.

Pokud známo, uvedly ji u nás do obchodu koncem let sedmdesátých vídeňské školky Rosenthalovy, odkudž jsem si sám rouby přinesl a našlechtil. Výsledek nedal na sebe dlouho čekat, a již druhým rokem (podle mých zápisků z r. 1882) měl přešlechtěný strom první plody, které se ihned tehdy velice zamlouvaly. Brzo po tom, v roce 1886, našel jsem na ovocné výstavě v Kutné Hoře ve sbírce tamější hospodářské školy a velkostatku Konárovického krásné a veliké plody téže hrušky, které budily všeobecný obdiv. Nelze se dnes diviti, že po třiceti letech rozšířila se velmi hojně, jak tomu nasvědčovaly četně vystavené plody na ovocné výstavě r. 1910. Pozornosti této také právem zasluhuje, neboť málokterá hruška spojuje v sobě tolik dobrých vlastností, jako tato. I v Německu jest velice oblíbena, sází se v posledních letech hojně, a i staré stromy přešlechtují nejen ze záliby, nýbrž i ze spekulace pro obchod ve velkém, k čemuž asi velice pobádají vysoké ceny na berlínském trhu docílené.

Daří se v každé lepší, pro hrušky způsobilé půdě; sluší však podotknouti, že jakost půdy má největší vliv na chutnost plodů. Z této příčiny se rozcházejí tak velice mínění o její hodnotě. Kdo ji má státi v dobré půdě, chválí její jemnou chuť a až překypující šťavnatost, naproti tomu plody z půdy špatné, suché, nelze ani přirovnati k oněm z půd dobrých.

Šlechtěna na plánce roste bujně, zdravě, pěkně vzhůru a dá se přizpůsobiti veškerým větším tvarům. Za nevhodnější tvar považuji polokmen a volně se vyvíjející jehlanec; pro větší palmety je lépe vzít ji na plánce. Na kdouli roste sice dobře, ale následkem velké, obyčejně již druhým rokem počínající plodnosti přestává brzo růsti a vysílí nepomáhá-li se hnojením a rozumným řezem. V náhradu za tuto malou péči přináší často až velmi veliké plody; zvláště věncoví v jakémkoliv tvaru, menší jehlance a palmetky jsou velice vděčné.

Jak daleko zkušenosti sahají, zmrznou někdy mladé šlechtěnce ve školce, starší stromky netrpí však mrazy.

Rašic zelenavě šedě, vyvíjí (podle bujnosti stromu) dlouhé a silné letorosty, pod oky lehce zhranatělé a zprohýbané, lysé, na silnější vždy špičce slabě ochmýřené, barvy zelenavě

hnědé, na slunci více hnědé, vyvstalými dlouhými tečkami nenápadně, ale dosti hustě poseté a jednotlivě květným poupětem zakončené. Malá trojhranná, na malých patkách (podšádkách) přilehlá oka bývají po letorostu rozdělena dosti hustě, dílem nestejně; nepatrné, na patce vzniklé žebérko se táhne až skoro k nejbližšímu oku.

Kožovité, temně zelené, člunkovitě prohnuté, vejčité, po okraji buď hrubě a tupě, nebo jemně a ostře pilovité listy vyvinují se velice nestejně; kdežto některé nabývají délky až 95 mm a 50 mm šířky, bývají jiné, zvláště ke konci letorostu, sotva z polovice tak velké, na řapících 40—60 mm dlouhých s nitovitými palisty. Příplodní listy bývají stejné velikosti, ale na delších řapících.

Květná poupata jsou štíhlá a ostře zahrocená. Z nich vykvétají polovelké řídké květy v menších chocholcích, často i na letorostech, ve velkém množství; otužilost proti mrazům a jiným nepohodám dokazuje každoroční střídavě velká plodnost.

Velikost plodů závisí na jakosti půdy, tvaru a péči věnované stromům. V nejlepších okolnostech dosahují až 14 cm výšky, 8 cm šířky, váhy pak až 420 g, jak asi přibližně znázorňuje připojený průřez plodu; dostal jsem sice též plody z věncoví vzaté, které ještě tuto velikost převyšovaly, jest to však již velikost abnormální, již dosáhne se při pilném hnojení a protrhání plodů, takže na malém krsku zůstanou jen 2—3 plody. Při veliké úrodě a v horší, zvláště sušší půdě bývají daleko menší. Velikost, barevnou tabulkou znázorněnou, lze pokládati za průměrnou, ve váze plodu 200—250 g.

Tvar plodů se různí velice a přibližuje se asi tvaru Čáslavky Williamovy; některé plody bývají téměř kuželovité, ke stopce lehce prohnuté, končice buď tupou, šikmou špičkou, jindy špičkou hrbolatou, do níž jest stopka jako násilím vtlačena; jiné jsou ke kalichu baňatější, ke stopce štíhlejší, nabývajíce tvaru Boscovy lahvice. Výjimkou bývají některé krátké a baňaté, široce tupou špičkou zakončeny, ale vždy jsou některé více, jiné méně po celém povrchu drobně a ploše zhrboleny.

Polootevřený, někdy zcela otevřený kalich jest složen z krátkých, rohovitých, vztyčených listenů a jest podle tvaru temene plodu v menší nebo větší, mělké a ploše zhrbolené jamce.

Krátká, dřevnatá, u velkých plodů zdužnělá stopka trčí buď na šikmé špičce plodu z malé hrbolaté jamky, anebo bývá do této vtlačena a hrbolem na stranu, často do pravého úhlu přitlačena; v některém případě přechází hrbolatě v plod.

Lesklá, hladká, někdy až kluzká slupka bývá při česání žlutavě zelená, za nějaký den nabývá barvy pěkně světle žluté, ke stopce zelenavě prokvetalé; některé plody bývají na sluneční straně zlatě žluté, jiné lehce, tak jako žíhaně slabě začervenalé. Jemné i hrubší rezavé tečky jsou četně roztroušeny po celém plodu, mimo to bývá slupka kolem stopky drobounce porezavělá a sem tam rezavou skvrnou jako pohozena. Uzralé plody slabě, ale libě voní.

Jakost bílé dužniny jest závislá na povaze půdy a počasí. Z některých míst a některý rok bývá zdánlivě zrnitá, méně šťavnatá a poloplynná, za lepších okolností zcela plynná, šťavou překypující, chuti dobré, sladké, s lehkou navinulou příchutí, schází jí jen více vůně, aby byla zcela první jakosti.

Úzce dutoosý, zcela jemnou zrninou obklopený jaderník chová v dlouhých, úzkých pouzdrech poměrně malá, světle hnědá jádra.

Určení zcela přesnou dobu zrání jest velice těžko a řídí se podle počasí a polohy. V teplém roce a na chráněných místech bývá zralá již koncem srpna, některá léta nebo v místech chladnějších také až koncem 15. září, vždy však před Čáslavkou Williamovou; trhati nebo protrhávati se musí o 10—12 dní dříve a nesmí se nechati na stromě zežloutnouti, neboť tím prodlouží se doba požitku asi na 3 neděle.

Jsouc trhána za zelena snáší výborně sebedelší dopravu. Tato vlastnost, pak její velikost, lákavý vzhled a dobrá chuť učiní z ní, až bude více rozšířena a známa, velice hledaný předmět obchodní.

Ve své vlasti známa jest pode jménem Docteur Jules Guyot, pod kterýmž ji uvádí Simon Louis ve svém „Guide Pratique“, na str. 100 mezi novinkami. Lauche popsal ji v „Handbuch der Obstkunde“, č. 830, Doctor Jules Guyot. Četné posudky a krátké články roztroušeny jsou v německých odborných časopisech, shodující se vesměs ve velmi příznivém znění. Jiná synonyma nejsou známa.

ŘÍHA, Jan. České ovoce I. Hrušky. 3. nezměněné vyd. Praha: Čsl. grafická unie, 1937.

